

fentlighed og Mundtlighed, maatte dermed ogsaa Anklage- og Umiddelbarhedsprincipet følges.

Dernæst forlangte Dagsordenen af 13. Januar 1896 et Forsvar og en Appelinstant, men tillige, at Krigsretterne begrænsedes udelukkende til militære Sager, og dernæst Opgivelse af Klassesystemet blandt Krigsretsdommerne og fuld Frihed i deres Stemmegivning, altsaa et langt videre-gaaende Forslag, et Krav om en fuldstændig Reform af den militære Retspleje paa Grundlag af Grundlovens Grundsætninger. Og det blev enstemmigt vedtaget af dette Ting, alle Partier, ogsaa Højre, gik med. Regeringen lovede at tage Sagen op til Undersøgelse og Forberedelse. Der gik ganske vist godt 4 Aar, men den 14. Maj 1900 nedsatte den daværende Højre-regering en Kommission til Udarbejdelse af en saadan militær Retsreform. Det oplyses nu officielt i Motiverne, hvad der ganske vist tidligere har været offentligt fremme, men aldrig officielt, at Kommissionen gik i Staa i Aaret 1903, og at den standsede sit Arbejde „væsentlig fordi der ikke stilledes de nødvendige Pengemidler til dens Raadighed“. Altsaa, under den første Venstre-regering standsede denne Kommission sit Arbejde væsentlig paa Grund af Pengemangel. Jeg vil spørge den højtærede Forsvarsminister, der jo ogsaa havde Sæde i det forrige Venstre-ministerium, hvorfor han har tilladt dette. Jeg synes, det er ganske ufatteligt. I 1896 kræver Venstreflertallet her i Salen, støttet af alle Partier, en Undersøgelse, en Udredelse og Udarbejdelse af et Forslag. Højre-regeringen opfylder det og nedsætter en Kommission, og medens denne arbejder, et Aar efter at den er nedsat, kommer Venstre til Magten, og saa gaar der to Aar, og Kommissionen arbejder. Derpaa standses den af Pengemangel. Hvorfor i al Verden kom de daværende Forsvarsministre ikke til Rigsdagen og raadede Bod paa dette Forhold, hvis det virkelig var Pengemangel, der var Skyld i, at Kommissionen ikke kunde arbejde videre? Det forrige Ministerium, Venstres første Ministerium, har altsaa et stort Ansvar for, at denne Kommission ikke fik gjort sit Arbejde færdigt, saa at der havde kunnet foreligge et fuldstændigt Forslag til en militær Retsreform, paa Grundlag af hvilket den højtærede Forsvarsminister kunde have fremsat sit Forslag. Jeg vil spørge den højtærede Forsvarsminister, der ogsaa havde Sæde i det forrige Ministerium, hvordan det hænger sammen, hvordan det

er gaaet til. Jeg synes, det er en stor politisk Forseelse, der er begaaet af de to foregaaende Forsvarsministre, og som hele det forrige Ministerium og dets enkelte Medlemmer have deres Medansvar for.

Skønt det altsaa i Motiverne hedder, at Kommissionen er gaaet i Staa i 1903 væsentlig paa Grund af Pengemangel, siges der dog lidt længere nede, at Kommissionens Formand under 7. November 1904 skriver til Krigsministeren, „at Meningerne indenfor Kommissionen stode delte om, hvorvidt det overhovedet kunde lade sig gøre med nogen Nytte at genoptage Arbejdet.“ Det er nu en anden Synsmaade. Der synes ikke at være rigtig Overensstemmelse mellem de to citerede Steder. Thi her eksisterer dog Kommissionen, for saa vidt som dens Formand kan skrive til Ministeriet. Han begrundet saa, hvorfor Kommissionen ikke kan komme længere, nemlig fordi der var delte Meninger om, hvorvidt det overhovedet kunde være til nogen Nytte, at man arbejdede videre. Det ser saa ud til, at Ministeriet har sluttet sig til denne Opfattelse. I ethvert Fald har den nuværende Forsvarsminister sluttet sig dertil, thi han skriver i Motiverne: „Ministeriet er ogsaa af den Mening, at den militære Retsplejes Ordning bør komme efter Ordningen af den civile.“ Det stemmer, som sagt, ikke med den Anskuelse, der ofte er gjort gældende, ogsaa af Medlemmer af Venstre-reformpartiet, at der i og for sig ikke behøver at være nogen logisk eller tidsmæssig Sammenhæng mellem de to Reforme; naturligvis skulle de udarbejdes paa Grundlag af de samme Principper, nemlig dem, Grundloven kræver.

Naar den højtærede Forsvarsminister alligevel nu foreslaar disse Smaaændringer, forstaar jeg jo meget godt hans Bevæggrund. Det maa ikke være morsomt at sidde paa tredie Aar, snart det tredie Aar ud, som Forsvarsminister her i Landet med den gældende militære Retspleje, der stammer fra 1683. Det maa saa sandt ikke være morsomt — det forstaar jeg meget godt —, navnlig efter hvad der foregik i Sommer. Jeg forstaar godt, der er en Brod, der stikker ham i Samvittigheden, at han føler Trang til at gøre et eller andet, saa at han dog kan føle sin Stilling som Forsvarsminister en lille Smule tryggere, end den er i dette Øjeblik. Men paa den anden Side kan hverken den forrige eller den nuværende Regering fritages for Ansvar for, at vi ikke ere komne længere, end at der nu forelægges os